

M. C. Capelle.

Het ontstaan van het

„Stille Nacht, Heilige Nacht.”

Omstreeks het jaar 1818 woonde te Oberndorf, een dorpje in Beieren, de onderwijzer Grüber. Zoals vroeger veelal de gewoonte was, bekleedden de onderwijzers, naast die betrekking verschillende andere, als organist, klokkenluider, koster, enz. Grüber nu was organist van het dorpskerkje.

Het liep tegen Kerstmis. Andere jaren waren Grüber en zijn vrouw gewoon in deze tijd de Kerstboom klaar te maken voor hun zoontje. Maar dat was nu niet nodig, want hun kleine lieveling leefde niet meer.

Zijn stoeltje stond leeg in een hoek en op het kerkhof bij de oude kerk was een klein grafje gedolven... daar lag hun lieveling.

Op Kerstavond brandden in alle huisjes de kaarsen aan de Kerstboom, hoge kinderstemmen zongen vrolijk de mooie Kerstliederen.

Alleen in het huis van Grüber was geen vreugde; daar brandden geen lichtjes. In het donker zaten vader en moeder Grüber bij elkaar. Ze spraken niet, maar ze wisten, waar ze allebei aan dachten: het is aan hun gestorven kindje, dat het vorige jaar zo vrolijk zong... Er werd geklopt, Joseph Mohr, de hulpprediker van de Nicolaaskerk te Oberndorf, trad binnen.

Hij liet Grüber een gedicht lezen, dat hij de vorige nacht gemaakt had, toen hij over het eenzame bergpad huiswaarts ging en de fonkelende sterren hem herinnerden aan de stille, heilige nacht, waarin het Kindeke te Bethlehem geboren werd.

Joseph Mohr vroeg aan Grüber of hij een passende melodie voor twee solostemmen met koor en gitaarbegeleiding er bij wilde schrijven.

Diezelfde avond nog was de eenvoudige en toch zo schone melodie geschreven en werd zij gezongen in de Nicolaaskerk te Oberndorf. De begeleiding was met gitaar, omdat het orgel in de kerk slecht en onbruikbaar was. De dichter zong zelf mee met zijn fraaie tenorstem en de componist zong de bas. Alle toehoorders waren verrukt over de tere melodie en vermoedden niet, dat zij de wereld zou doorgaan.

Gedenkteken voor Mohr en Grüber.

Spoedig zongen de bewoners van Oberndorf het lied en zorgden voor de algemene verbreiding.

En nu? Het lied „Stille Nacht, heilige Nacht” is het bekendste van de wereld geworden. Over heel de wereld, op alle plaatsen waar Kerstfeest gevierd wordt, zingt men ook deze wonderschone woorden. Het klinkt in de hut van de Eskimo's, zowel als op Nieuw-Zeeland; bij de Indianen zowel als bij de Papoea's.

Elk jaar komt tegen Kerstmis een schare van mensen van heinde en ver naar het graf van de dichter Mohr om een stille hulde te brengen aan hem, die op 26-jarige leeftijd dit vers maakte.

In 1903 werd op het graf van de componist Grüber door de bond van onderwijzers van Los Angeles een gedenkplaat aangebracht met het opschrift:

„Franz Grüber, in vererende herinnering aan een onderwijzer, voor zijn wereldboodschap van vrede en mensenliefde.”

Op de plaats, waar het lied voor het eerst werd gezongen in de Kerstnacht van 1818 is een herinneringskapel verzezen, waar een nakomeling van Grüber de onthullingsplechtigheid heeft verricht.

stille nacht

FRANZ GRÜBER

Stil - le nacht, Hei - li - ge nacht, Da - vids Zoon, lang ver - wacht, Die mil - lie - nen eens
Stil - le nacht, Hei - li - ge nacht, Heil en vree wordt ge - bracht, Aan een we - reld ver -

za - li - gen zal, Wordt ge - bo - ren in Beth - le - hemsstal, Hi der schep - se - len
lo - ren in schuld, Gods be - lof - te wordt heer - lijk ver - vuld, A - men, Go - de zij

Heer! Hij der schep - se - len Heer!
de eer! A - men Go - de zij de eer!

IN BETHLEHEMS STAL.

Tekening van Nellie Donker.